

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 102 131/99-4033
Signatura: bj4ns203.doc

Oblastní pracoviště č.10
Okresní pracoviště Svitavy

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Zvláštní škola, Litomyšl, T. G. Masaryka 590 adresa: T. G. Masaryka 590, 570 01 Litomyšl
Identifikátor zařízení:	600 100 979
IZO:	002 518 236
Ředitel školy:	Mgr. Jan Janyпка
Zřizovatel:	Školský úřad Svitavy, Lanškrounská 2, 568 02 Svitavy
Příslušný školský úřad:	Školský úřad Svitavy
Termín inspekce:	23. - 24. března 1999
Inspektoři:	Mgr. Eva Škodová Mgr. František Víšek
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí o vřazení do sítě škol MŠMT ČR čj.26 534/98-21 ze dne 17. 9. 1998, Zřizovací listina Školského úřadu ve Svitavách čj. 1781/a/96 ze dne 27. 12. 1996, Sdělení o výsledcích inspekční činnosti“ čj. O-10-02/9596-43, výkaz o speciální škole k 30. 9. 1998, vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22, vzdělávací program pomocné školy (dále jen PŠ) a přípravného stupně PŠ čj. 24 035/97-22, výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1997/98, školní řád, rozvrh hodin, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, záznamy z pedagogických rad, údaje o zaměstnancích školy, žákovské knížky, sešity žáků.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Od roku 1997 sídlí zvláštní škola v budově, která původně sloužila základní škole. Přemístěním speciální školy pro mentálně postižené žáky do komplexu ostatních litomyšlských škol došlo k pozitivnímu integračnímu posunu. Stavební úpravou původních

tříd byly vytvořeny poměrně dobré prostorové podmínky pro výuku žáků. V přízemí budovy jsou dostatečně prostorné šatny, samostatná místnost pro školní družinu, třída přípravného stupně pomocné školy a školní dílna pro výuku pracovních činností.

V přízemí je zřízena i návštěvní místnost, která především slouží pro jednání s rodiči a malá cvičebna pro výuku tělesné výchovy žáků 1. až 3. ročníku a přípravného stupně.

V I. patře jsou 3 třídy pro žáky 1. až 6. ročníku, školní kuchyňka s dostatkem místa pro stolování, sborovna a ředitelna. Část chodby v tomto podlaží je upravena pro relaxaci žáků nižších tříd o přestávkách, žáci mají k dispozici hračky, stavebnice a velké molitanové skládací kostky.

Ve II. patře jsou další 3 třídy pro 7. až 9. ročník. V celé budově je nový nábytek, jednotlivé třídy jsou velmi dobře osvětlené a funkčně zařízené. Všechny vnitřní prostory jsou čisté a velmi pěkně esteticky upravené.

Škola má dostatek nových učebnic odpovídajících vzdělávacímu programu. Pro výuku jsou k dispozici tři videa, hifi věž, dva přenosné počítače, kopírovací stroj a dostatečný počet radiomagnetofonů.

Vlastní zahradu a školní hřiště škola nemá, což způsobuje značné těžkosti. Pro výuku pěstitelských prací v rámci pracovního vyučování je po dohodě využívána zahrada III. ZŠ a zahradnictví Technických služeb města Litomyšle. Žáci mají možnost navštěvovat i keramickou dílnu Domu dětí a mládeže v Litomyšli.

Pro výuku tělesné výchovy škola využívá místní Sokolovnu a sportovní halu.

Škole chybí vlastní tělocvična, školní pozemek a hřiště. Ostatní materiálně technické podmínky pro výchovně vzdělávací činnost jsou nadprůměrné.

Celkově nutno hodnotit tuto oblast jako spíše nadprůměrnou.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogických pracovníků a je v souladu s příslušnou právní normou. Pitný režim je zabezpečen prodejem ovocných nápojů, který zprostředkovává vychovatelka školní družiny. Pracovní místa žáků jsou vybavena spíše nadstandardním způsobem (nový nábytek), jsou respektovány jejich somatické zvláštnosti. Žákovské práce tvoří dominantu výzdoby školy. Třídy i společné prostory jsou velmi vkusně a funkčně vyzdobené. Estetické prostředí se stává stimulem pozitivního vnímání žáků a ochrany společných hodnot. Vede žáky ke zdravému sebevědomí. Je udržován pořádek a čistota.

V některých sledovaných hodinách byly vřazovány relaxační vstupy, velmi důležité pro výuku mentálně postižených žáků.

V průběhu inspekční činnosti byla provedena s ředitelem školy analýza dokumentu „Řád školy“. Bylo doporučeno zvážit dikci setrvávání žáků ve třídách o malých přestávkách.

O velké přestávce je žádoucí zajistit možnost relaxace žáků venku na školním hřišti gymnázia.

Psychohygienické podmínky celkově hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výchovně vzdělávací proces zajišťuje tým deseti pedagogických pracovníků. Ředitel školy a další tři vyučující disponují pedagogickou a odbornou způsobilostí pro speciální

školství. V současné době tři vyučující pokračují v dálkovém vysokoškolském studiu. Dvě učitelky mají SPgŠ a jedna absolvovala VOŠ - speciální pedagogiku volného času.

V pedagogickém sboru jsou dva muži, věkem převládají učitelé do 35 let. Nikdo z vyučujících není v důchodovém věku.

Provoz školy zajišťuje školnice a na zkrácený úvazek 0,24 údržbář (učitel).

V rámci seznámení se s výroční zprávou o činnosti školy byl ředitel školy důrazně upozorněn na neslučitelnost uvádění osobních údajů zaměstnanců školy ve veřejně přístupném dokumentu.

Pozn. Škola není právním subjektem, nevede tudíž kompletní personální dokumentaci pedagogických i ostatních pracovníků školy s notářsky ověřenými doklady o dosaženém nejvyšším vzdělání. Výše uvedené údaje jsou čerpány z předložených podkladů ředitele školy.

Současné personální podmínky, vzhledem k aktivnímu přístupu některých vyučujících doplnit si chybějící způsobilost, hodnoceny spíše nadprůměrně.

4 Plnění učebních osnov

Na základě hospitační činnosti a záznamů učiva v třídních knihách jednotlivých ročníků zvláštní školy, pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy ČŠI konstatuje, že výchovně vzdělávací proces probíhá v souladu s platnými vzdělávacími programy příslušných typů speciálních škol.

Nabídka pro individuální volbu pravidelných zájmových aktivit je omezená pouze na sportovní kroužek, který navštěvuje 12 chlapců.

Učební osnovy jsou plněny.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Matematika

Probírané učivo v 8. a 9. ročníku odpovídalo osnovám zvláštní školy. Vyučující byly na hodiny pečlivě připraveny a v průběhu sledovaných hodin volily vhodné pracovní tempo. V obou sledovaných hodinách byl věnován dostatečný časový prostor opakování a procvičování probraného učiva. Individuální přístup a kladné motivační hodnocení jednotlivých výkonů žáků přispělo ke klidné a pracovní atmosféře.

Pro splnění stanovených úkolů byly v hodinách využity učebnice, tabulky a názorně připravené tabule. Vyučovací čas byl efektivně využit, aniž by došlo k přetěžování žáků.

Vyučovací hodiny matematiky měly nadprůměrnou úroveň.

Český jazyk

Hodina byla vedena klidným a laskavým přístupem k žákům. Opakování vyjmenovaných slov bylo prováděno různými formami práce. Pasivnější žáci nebyli dostatečně motivováni k aktivitě. Bylo konstatováno pomalejší tempo výuky a menší využití tabule pro vizuální vnímání žáků.

Hodina českého jazyka hodnocena průměrně.

Prvouka

Výuka ve spojeném 1. - 3. ročníku byla vedena adekvátně k mentální úrovni žáků. Příjemné prostředí třídy, hodně použitých názorných pomůcek, vřazované relaxační vstupy se soutěživou tematikou a propojenost nové látky s ostatními oblastmi života dotvářely kvalitní vedení vyučovací jednotky.

Hodina hodnocena nadprůměrně.

Dějepis

Hodina byla vedena v rychlém tempu s častým vybízením žáků k zapojení se do výuky. Střídání metod práce za použití názorných pomůcek, kvizu a nastolení problémových otázek vytvořilo dynamické pojetí výuky. Žákům jsou předkládány jasně formulované zápisy nejdůležitějšího učiva. Přesto bylo doporučeno více zapojit do výuky pasívnější žáky, nechat jim prostor k vyjádření se vzhledem k jejich mnohdy pomalejšímu myšlenkovému pochodu.

Hodina hodnocena spíše nadprůměrně.

Pracovní vyučování

Výuka byla zaměřena na samostatnou dílenskou práci žáků. V úvodní části vyučovacího bloku učitel žákům vysvětlil pracovní postup, určil pracovní nářadí a poučil je o bezpečnosti práce. Každý žák dostal dobře zpracovaný výkres a přehled potřebného nářadí.

Při samostatné práci s plochým novodurem žáci prokázali, že dovedou dobře pracovat s měřidlem, rýsovací jehlou, důlčíkem, ruční pilkou a ruční vrtačkou. Dostatečný počet kvalitního nářadí a dobrá organizace vyučovací hodiny přispěly ke splnění stanovených cílů.

Práce v domácnosti byly tématicky zaměřeny na pečení velikonočních perníčků. Vyučující organizačně velmi dobře zvládla vedení žáků. Při jednotlivých činnostech projevovali žáci aktivitu a radost z povedených výrobků.

Obě sledované hodiny pracovního vyučování měly spíše nadprůměrnou úroveň.

Tělesná výchova

Výuka tělesné výchovy starších žáků byla zaměřena na všeobecnou pohybovou přípravu a na gymnastické cvičení na hrazdě a koze. Vyučující využili individuální přístup k žákům v úvodní části při zahřátí a rozcvičení organismu a následně i při nácviku přeskočení přes kozu a cvičení na hrazdě. Žáci měli zájem o aktivní pohyb, respektovali pokyny vyučujících a prokázali dobré základní pohybové návyky.

Vzhledem k nedostatečným prostorovým podmínkám v malé cvičebně školy musí žáci s vyučujícími přecházet do značně vzdálené místní sokolovny. Především v zimních měsících se tak značně zkracuje tříhodinová dotace stanovená pro výuku tělesné výchovy.

Výuka tělesné výchovy měla nadprůměrnou úroveň.

Smyslová výchova

V přípravném ročníku pomocné školy je pečováno celkem o šest dětí. Ve sledovaném výchovném bloku byli přítomni čtyři žáci. Obě pedagogické pracovnice vynakládaly značné úsilí a trpělivost zapojit žáky do programu. Bylo použito velké množství názorných pomůcek, her a soutěživých prvků. Činnost byla střídána adekvátně k momentálnímu stavu

pozornosti žáků. Celkově je činnost zaměřena na elementární přípravu žáků na plnění povinné školní docházky. S dětmi chodí vyučující často na vycházky za poznáním života ve městě, v parku, jsou zařazovány relaxační prvky v přírodním prostředí apod.

Většina vřazených dětí má těžké, často kombinované, zdravotní postižení (těžší forma mentálního postižení, autismus, tělesné postižení a další vady).

Vedení smyslové výchovy hodnoceno spíše nadprůměrně.

Z některých sledovaných hodin a záznamů v žákovských knížkách byla zjištěna chybějící nebo nízká míra frekvence pozitivního slovního hodnocení jako stimulu úspěšné školní práce. Rovněž některé zápisy vyučujících v žákovských knížkách postrádají racionální a jasně formulovanou dikci o žákově provinění.

Česká školní inspekce celkově hodnotí kvalitu vyučování jako spíše nadprůměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Výsledky vyučování mentálně postižených žáků nelze vyhodnotit testovací technikou. Jejich výsledky ve výuce většinou korespondují s mírou jejich zdravotního postižení a momentálním zdravotním stavem. Velký vliv na školní úspěšnost má rovněž kvalita rodinného zázemí žáka. Někteří žáci přicházejí do školy z neutěšených rodinných poměrů, z rodin neúplných, málo funkčních, výjimečně asociálních. Důležitou roli sehrávají morální a volní vlastnosti jednotlivců. Škola vytváří prostor pro specifika rozvoje těchto žáků včetně ochrany před negativními projevy současného společenského života (drogy, gamblerství a další). Každodenní snahou pedagogů je nastolit ve škole klima důvěry, vzájemného respektu a přiměřeného přátelství mezi žáky a učiteli a žáky. Žáci jsou neformálním způsobem vedeni k zásadám slušného chování. Sportovní, poznávací a zájmové nepravidelné mimoškolní aktivity, které jsou průběžně pořádány, napomáhají všestrannému rozvoji žáků.

Ze záznamů pedagogických rad letošního školního roku je zřejmé, že někteří žáci přes pozitivní vedení učitelů porušují některá ustanovení vnitřního řádu školy. Byla udělena dvě napomenutí třídního učitele, pět důtek třídního učitele a dvě důtky ředitele školy. Převažujícím důvodem výchovných opatření jsou zejména nevhodné chování a neplnění školních povinností. Pochvaly za práci při vyučování byly uděleny pěti žákům. Hodnocení prospěchu jako nedostatečný je udělováno velice zřídka, pouze v krajních případech.

Výsledky vyučování a výchovná opatření školy vůči některým žákům školy jsou odrazem osobních, výchovných a morálních problémů některých žáků školy. Přes značné úsilí pedagogického sboru eliminovat negativní projevy žáků se jedná o dlouhodobý proces, který má mnohdy méně výrazné výsledky.

Oblast hodnocena spíše nadprůměrně.

7 Další zjištění

Doporučení k další činnosti školy ze dne 13. 2. 1996 čj. O-10-02/9596-43 byla postupně realizována, některá doporučení mají přetrvávající platnost (sledovat kvalitu výchovně vzdělávacího procesu).

ZÁVĚRY

Pozitiva:

- Nově, funkčně a esteticky vybavená škola.
- V rámci možností dobré psychohygienické podmínky školy.
- Mladý pedagogický sbor, částečně plně erudovaný pro působení ve zvláštním školství.
- Úsilí většiny učitelů doplnit si studiem chybějící způsobilost.
- Převládající kvalitní vedení vyučovacích hodin.
- Existence přípravného ročníku pomocné školy.

Negativa:

- Nevyhovující cvičebna pro výuku tělesné výchovy.
- Absence venkovních školních prostor.

Doporučení k další činnosti školy:

- Uskutečnit jednání s ředitelem gymnázia o možnosti využívání školního hřiště pro relaxaci žáků (velké přestávky).
- V řádu školy zvýraznit práva zdravotně postižených žáků.
- Zkvalitnit výuku dle výše uvedených doporučení.
- Velkou pozornost věnovat pozitivní motivaci žáků, využívat neformálního slovního hodnocení.
- Předem zodpovědně zvážit znění negativních zápisů vyučujících do žakovských knížek.
- V příští výroční zprávě se striktně vyvarovat zveřejňování osobních údajů zaměstnanců školy, případně žáků školy.

Českou školní inspekci sledovaný okruh podmínek a průběhu výchovně vzdělávacího procesu zvláštní a pomocné školy je hodnocen celkově jako dobře fungující, s převahou pozitivního zjištění v odváděné práci všech pedagogických pracovníků vedených ředitelem školy, nad rezervami v dílčích oblastech, spíše nadprůměrný.

Pro výkon školní inspekce byly vytvořeny příznivé podmínky.

